

Zeitschrift: Der Geschichtsfreund : Mitteilungen des Historischen Vereins
Zentralschweiz

Herausgeber: Historischer Verein Zentralschweiz

Band: 30 (1875)

Artikel: Der Kirchensatz zu Willisau gelangt an den Spital in Luzern (1417)

Autor: [s.n.]

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-112893>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 14.01.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

XII.

Der Kirchensatz zu Willisau gelangt an den Spital in Lucern.

1417, 11. und 17. Heumonats.

(Stadtarchiv Lucern).

Otto, Dei gratia, Electus confirmatus Constantiensis, omnibus et singulis, presentium inspectoribus, noticiam subscriptorum cum salute. Noueritis et nouerint | omnes, quos nosce fuerit opportunum, quorumque interest intererit et interesse poterit quomodolibet nunc vel in futurum, quod hodierna die qua data presentium conscribitur, pro parte prouidorum | et circumscriptorum virorum Sculteti et Consulum opidi Lucernensis, constantiensis dioceseos, quoddam instrumentum publicum ut apparuit discreti viri Johannis Ratzinger clerici dicte diocesis | Imperiali auctoritate notarii iurati manu propria subscriptum ejusque signo solito signatum, in quo nominatim Sculteti et Consulum ac pociorum opidi predicti expressio fit specialis, | sanum integrum et illesum ac omni prorsus vicio carens et suspicione, Nobis porrectum, recepimus et perlegimus per omnia sui etiam subscriptione Interserta, tenorem qui sequitur continens. | In nomine dominy Amen. per Hoc presens publicum instrumentum cunctis ipsum intuentibus pateat evidenter, quod sub anno a Nativitate ejusdem Millesimo quadringentesimo | decimo septimo, Indictione decima, Apostolica sede pastore carente, die dominica undecima mensis Julij, hora primarum diei ejusdem uel quasi, in domo siue cenobio fratrum | minorum

oppidi Lucernensis Constantiensis diocesis et ibidem in Refec-
 torio domus ejusdem, in testium meique Notarii publici sub-
 scriptorum presentia, personaliter ad sonum Campane ac ad
 actum | subscriptum perficiendum specialiter congregati atque
 constituti, prouidi ac sapientes viri Vlricus Walher Scultetus,
 Heinricus Wyssenwegen, Jacobus Menteller, | Johannes Grotz,
 Johannes Kramer, Rudolffus am len, Waltherus Bumbel, Johannes
 Kurtz, Johannes Fön, Johannes Inher, Johannes Schmid, Hein-
 ricus de Lucern, Heinricus Walker, | Arnoldus de Esch, Hein-
 ricus de Meggen, Ludwicus de Gatwil, Nicolaus jm Bach,
 Arnoldus Nithart, Anthonius Krepsinger, Johannes Murer,
 Wer|nherus Spis, Johannes Wiechsler, et alii quamplures Con-
 sules et potentiores dicti Oppidi Lucernensis, suo nec non totius
 vniversitatis Oppidi Lucernensis jam dicti | nomine et ab eadem
 vniversitate ad subscripta peragenda omnimodam ut asseruerunt
 potestatem et auctoritatem Habentes, proposuerunt in persona
 Vlrici Walher Scul|teti predicti, quomodo et qualiter hospitale
 pauperum in dicto ipsorum oppido nimia necessitate cogente
 foret fundatum, ad quod peregrini et miserabiles persone per
 ipsorum presertim | oppidum et ultra montem sancti Gothardi
 itinerantes, limina beatorum Petri et Pauli principum Aposto-
 lorum ac sacram Romanam urbem uisitantes, in vite necessa-
 riis | deficientes, seu pre debilitate in itinere decumbentes,
 alique pauperes desolati et infirmi non modicum habeant recur-
 sum, Cuius autem hospitalis fructus redditus | et prouentus
 adeo exiles forent, quod pro sustentacione Capellani siue pres-
 byteri missam in dicto hospitali cottidie celebrantis, ac paupe-
 rum peregrinorum infirmorum | aliarumque miserabilium per-
 sonarum in eodem degentium et ad id quasi cottidie affluentium,
 nullatenus sufficere possent neque valerent, nisi animo et Nota-
 bili | Consulum et vniversitatis predictorum subsidio interueni-
 ente; Quare ut futuris temporibus eidem Capellano ac pau-
 peribus egris infirmis et peregrinis | in dicto Hospitali degen-
 tibus et ad id confluentibus, de vite necessariis aliquantulum vbe-
 rius prouideatur, prenominati Scultetus et Consules suo nec
 non dicte | vniversitatis nomine et pro eis ac pro se ipsis et
 eorum sucessoribus singulis et vniversis, matura ut asseruerunt
 deliberacione cum dicta ipsorum universitate prehabita, | non vi

nec metu coacti, nec aliquo malo dolo seu ingenio circumuenti, sed pia moti deuotione, pure propter Deum, ac ob suarum et antecessorum suorum animarum | remedium et salutem, Juspatronatus parrochialis ecclesie in Willisow dicte Constantiensis diocesis, ad ipsos ut asseruerunt pleno jure pertinens, nec non mansum nuncupatum | des Kerpennings hub, super quo jam dicta ecclesia existit dotata, cum ipsorum fructibus, pertinentiis et redditibus uniuersis, ac omne jus ipsis in eisdem modo quouis | competens, prefato Hospitali nec non Wernhero de Meggen, Sindico et procuratori dicti Hospitalis et ejus nomine presenti, et hujusmodi donationem nomine jam dicti hospitalis recipienti, coram testibus et me Notario publico subscripto libere donatione perfecta et Irrevocabili, Que dicitur inter vivos et alias via modo et forma | melioribus quibus potuerunt, ut et tanquam piis loco et personis, tradiderunt donauerunt sustulerunt et assignarunt, ad laudem domini nostri Jesu Christi et gloriosissime sue genitricis, nec non in profectum predictorum Capellani et pauperum presentium et futurorum. Volentes et ordinantes suo et quo supra nomine, ut Hospitale | predictum Juspatronatus et mansum des Kerpennings hub prenomatos, cum fructibus proventibus redditibus et Juribus prespecificatis et ab ipsis abdicatis ac in dictum Hospitale pleno jure translatis, ex nunc et in antea perpetuis temporibus ad pauperum in eodem degentium mensam, nec non pro sustentatione eorundem et Capellani predicti, habeat teneat et possideat eo jure, quo ipsi eosdem juspatronatus et mansum hactenus et huc vsque habuerunt tenuerunt et possiderunt, nullo jure ipsis nec eorundem successoribus in eisdem aliquatenus retento uel obseruato. Et ut premissa omnia et singula debitum suum sortiantur effectum, et in robore perpetue | firmitatis persistent, promisit prenomatus Vlrucus Walher Scultetus suo nec non Consulum et vniversitatis predictorum nomine, Consulibus jam dictis | presentibus, ac suo et jam dicte vniversitatis nomine, hujusmodi promissionem approbantibus et ratificantibus, per fidem suam nomine juramenti in manus mei | notarii publici subscripti presentis stipulantis et recipientis vice et nomine omnium et singulorum, quorum interest uel intererit nunc aut in futurum, prescriptam | donationem et traditionem nec non omnia et singula

in presenti Instrumento contracta rata habere perpetuo atque firma, nec contra ipsa quomodolibet facere uel venire, per se vel interpositas personas, nec contra venire volentibus aliquatenus consentiens in iudicio vel extra iudicium imposterum vel ad presens de facto vel de jure, quo | uis quesito Ingenio vel colore. Renunciaverunt insuper Scultetus et Consules prenominati pro se et dicta vniversitate, nec non pro omnibus et singulis ipsorum | successoribus quo ad premissa ex certa scientia, coram me notario publico et testibus subscriptis, omni iuri et juris auxilio tam canonici quam civilis, omni privilegio, | omni gratie, omni exceptioni doli mali fraudis et deceptionis, actioni infactum, appellacioni, In integrum restitutioni, Et generaliter omnibus aliis et singulis Jure | (Juris.) et facti remediis et auxiliis, quibus mediantibus contra premissa modo quouis facere seu venire, aut ea in toto vel in parte aliquatenus cassare, annullare | seu retractare possent nunc vel in futurum, dolo et fraude in hiis omnibus et singulis circumscriptis penitus. Et ut de premissis vnum vel plura | publicum seu publica conficerem instrumentum seu instrumenta, prenominati Vlricus Walher Scultetus suo ac Consulum et vniversitatis, nec non Wernherus de | Meggen syndicus et procurator dicti hospitalis suo et jam dicti hospitalis nominibus, me notarium publicum subscriptum instanter requisiverunt. Acta sunt hec | anno domini, Indictione, sede apostolica vacante, mense, die, hora et loco prescriptis, presentibus honorabilibus et discretis viris domino Conrado Schnartwil decano | decanatus, Magistro Johanne Recher Rectore Scholarum oppidi, Martino Goltsmid de Rauensburg socio in divinis ecclesie parochialis Lucernensis, nec non Religiosis | fratribus Johanne Spiller vicegardiano, Johanne Bentzen conventuali domus fratrum minorum Lucernensium, et constantiensis diocesis predictarum testibus ad premissa vocatis et requisitis. | Tenor vero Subscriptionis sequitur et est talis. Et ego Johannes Ratzinger clericus Constantiensis publicus imperiali auctoritate Notarius, Quia predictis donationi, translationi, | renuntiationi, omnibusque aliis et singulis, dum sic, ut premititur, agerentur et fierent, unacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula | sic fieri vidi et audiui, Ideoque hoc presens publicum instrumentum per alium fideliter

scribi procuravi, meque hic manu propria subscripsi, signoque et nomine | meis solitis et consuetis signavi, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum Rogatus et requisitus. Quo quidem Instrumento sic nobis exhibito | et presentato, per nosque recepto viso et intellecto, ad humilem et sollicitam pro parte dictorum Sculteti et opidanorum Lucernensium interpellationem inclinati, presertim ut donatorum | voluntas et donum recipientium reciproca affectionis compensatio inter utrosque de cetero non decrescant, sed subsistant et augeantur, utque talismodi donum perpetua roboris | gaudeat firmitate, cessionem, translationem et concessionem, ac alia omnia et singula, que et prout in dicto narrantur publico instrumento per ordinem, Nichil horum, | que in eodem exprimuntur dempto de peritorum consilio, et alias mature deliberati, Cum hec omnia prout ex tenore dicti claret instrumenti, non nisi ex pia sincera | et justa utrorumque tam donatorum quam donum recipientium intentione processerint, ac rite et canonice sint celebrata, Rata et grata habenda approbanda duxi | mus et ordinavimus, auctoritate presentibus approbamus Ratificamus gratificamus auctorizamus, et in Dei nomine confirmamus, Adhibitis Jn hiis et circa ea omnium et | singulorum Verborum et gestuum solempnitatibus et cautelis debitis et consuetis, Jn talibus de Juris necessitate adhibendis. Jn quorum testimonium et roboris perpetui | firmitatem, Sigillum nostrum episcopale presentibus fecimus subappendi. Datum Constantie Anno dñi millesimo quadringentesimo decimo septimo, xvj Kl. Augusti, | Indictione decima.

Oben: Eine Maria mit dem Jesuskinde. Unten: Die Wappen des Stifts Constanç und Bischofs Otto von Hochberg. Von der Unterschrift liest man noch: S. Otton ia: epi: constanciensis.

